

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 14 juni 2006

Mål nr

Ö 3903-03

KLAGANDE

Skatteverket

171 94 Solna

Ställföreträdare: Verksjurist NM

MOTPART

HÖ

Ombud: Advokat UT

SAKEN

Utmätning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts beslut den 2 oktober 2003 i mål ÖÄ 7085-02

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut fastställer Högsta domstolen Kronofogdemyndighetens i Stockholm, Specialindrivningsenheten, beslut den 27 augusti 2001, 210808-2302.

YRKANDE I HÖGSTA DOMSTOLEN

Skatteverket har yrkat att Högsta domstolen fastställer kronofogdemyndighetens utmättningsbeslut.

HÖ har bestritt ändring

SKÄL

Efter underrättelse i november 2000, enligt 4 kap. 12 § första stycket utsökningsbalken, utmättes den 11 januari 2001 en HÖ tillhörig fastighet till betalning av en skatteskuld. Sedan kronofogdemyndigheten i april 2001 sålt fastigheten förvärvade HÖ en bostadsrätt. Den 27 augusti 2001 utmätte kronofogdemyndigheten bostadsrätten till ytterligare betalning av skatteskulden. Frågan i Högsta domstolen är om kronofogdemyndigheten varit skyldig att på nytt underrätta HÖ enligt 4 kap. 12 § första stycket utsökningsbalken innan bostadsrätten utmättes.

Enligt 4 kap. 12 § första stycket utsökningsbalken skall innan utmätning sker underrättelse om målet sändas till gäldenären med posten eller lämnas på annat lämpligt sätt. Enligt andra stycket i samma paragraf behöver

gäldenären inte underrättas om det föreligger risk att denne skaffar undan eller förstör egendom eller om saken eljest är brådskande.

Som framgår av lagtexten är syftet med en underrättelse enligt 4 kap. 12 § första stycket utsökningsbalken att gäldenären skall få tillräcklig tid att bevaka sin rätt. Härmed avses att gäldenären skall ges tillfälle att avvärja utmätningen genom att betala, ställa säkerhet, anvisa egendom till utmätning och i övrigt tillvarata sina intressen. Att bevaka sin rätt kan inte, mot bakgrund av vad som sägs i andra stycket i paragrafen, innefatta att gäldenären skaffar undan eller förstör egendom. Bestämmelsen är självfallet inte heller avsedd att ge gäldenären tillfälle att gynna någon eller några borgenärer framför andra.

Ett allmänt mål är anhängigt hos kronofogdemyndigheten till dess fordringen har betalats eller preskriberats. Sådana mål kan därför – i motsats till enskilda mål som avskrivs efter ett år om inte ansökan förnyas – pågå under lång tid. Mot denna bakgrund föreskrivs i 6 kap. 2 § första stycket utsökningsförordningen (1981:981) att i allmänna mål en ny underrättelse enligt 4 kap. 12 § utsökningsbalken skall lämnas när det är påkallat på grund av den tid som har förflutit från den förra underrättelsen eller av något annat skäl.

Angående den närmare innebörden av denna bestämmelse finns i förarbetena inte några vägledande uttalanden. I enskilda mål skall enligt 6 kap. 2 § andra stycket utsökningsförordningen en ny underrättelse lämnas när handläggningen skall fortsätta ytterligare ett år på grund av förnyelseansökan medan någon motsvarande absolut tidsgräns alltså inte finns för allmänna mål. I praxis synes emellertid kronofogdemyndigheterna

tillämpa en ettårsgräns även i allmänna mål. Att förnyad underrättelse generellt lämnas med detta tidsintervall synes väl motiverat.

Även efter utmätningen av fastigheten i januari 2001, åtminstone fram till april månad, förekom kontakter mellan företrädare för HÖ och kronofogdemyndigheten. Ingenting har kommit fram som ger vid handen att HÖ fått något besked som kunnat uppfattas så att exekutiva åtgärder inte längre var aktuella i ärendet. Det fanns vid dessa förhållanden inte något skäl att lämna HÖ någon ny underrättelse enligt 4 kap. 12 § utsökningsbalken (jfr NJA 1971 s. 375).

Den omständigheten att kronofogdemyndighetens beslut att utmäta bostadsrätten i augusti 2001 innebar att HÖ skulle förlora sin bostad kunde emellertid, med hänsyn till hennes höga ålder och det förhållandet att hon så sent som i januari 2001 hade tvingats byta bostad på grund av utmätning, ha utgjort skäl att lämna henne en ny underrättelse om utmätningsmålet. En ny underrättelse skulle emellertid, enligt vad HÖ själv uppgivit i Högsta domstolen, sannolikt ha lett till att hon uppmanat barnbarn med avtalad panträtt i bostadsrätten att denuntiera bostadsrättsföreningen om pantförskrivningen vilket skulle ha medfört att dessa erhöll sakrättsligt skydd för sina fordringar och utmätningen därmed förhindrades. Under dessa omständigheter har det inte förelegat någon skyldighet för kronofogdemyndigheten att lämna en ny underrättelse (4 kap. 12 § andra stycket utsökningsbalken). Det kan här tilläggas att en gäldenärs intresse av att vid en utmätning inte ställas utan sin bostad beaktas genom bestämmelsen om beneficium i 5 kap. 1 § första stycket 6 utsökningsbalken.

Vad som nu sagts innebär att det inte kan anses ha varit påkallat att lämna en ny underrättelse enligt 4 kap. 12 § utsökningsbalken på grund av den tid som förflutit från den förra underrättelsen eller av något annat skäl.

Det har inte uppkommit sakrättsligt skydd för pantavarna före utmättningsbeslutet den 27 augusti 2001. Kronofogdemyndighetens bedömning att det fanns ett exekutivt övervärde i bostadsrätten och att bostadsrättens värde var för högt för att den skulle kunna undantas enligt reglerna om gäldenärens beneficium får godtas.

Skatteverkets talan skall därmed bifallas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Svensson, Pripp, Lundius, Virdesten och Skarhed (referent)

Föredragande revisionssekreterare: Thornefors